

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.410.016.01.2021

Pani
Maria Anna Suplicka
Wójt Gminy Gniezno

Urząd Gminy Gniezno
al. Reymonta 9-11
62-200 Gniezno

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/053 – Wdrażanie programu priorytetowego „Czyste Powietrze”

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu
ul. Dożynkowa 9H, 61-662 Poznań
T +48 61 655 62 00, F +48 61 655 62 01
lpo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Gniezno, al. Reymonta 9-11; 62-200 Gniezno (dalej: Urząd albo Gmina)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Maria Anna Suplicka, Wójt Gminy Gniezno, od 23 listopada 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Warunki organizacyjno-techniczne wdrażania PPCP. 2. Działania informacyjno-edukacyjne propagujące wiedzę o PPCP. 3. Proces weryfikacji wniosków o przyznanie dofinansowania.
Okres objęty kontrolą	Od 29 lipca 2019 r. do 23 lipca 2021 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym terminem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Marek Gutraj, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/67/2021 z 6 maja 2021 r.

(akta kontroli str. 1-2)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania podejmowane przez Gminę na rzecz wdrażania na jej terenie Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” (dalej: PPCP albo Program).
Uzasadnienie oceny ogólnej	<p>W Gminie stworzono warunki organizacyjno-techniczne sprzyjające realizacji Programu. Pomimo ograniczeń wynikających z pandemii COVID-19, osobom zainteresowanym Programem zapewniono obsługę przez przeszkolonego pracownika oraz stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu umożliwiające złożenie wniosku i jego wydruk. Zakupiono dedykowany program komputerowy do wydawania przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnieźnie (dalej: GOPS) zaświadczeń o dochodach.</p> <p>W celu zidentyfikowania budynków, których właściciele mogliby być potencjalnymi wnioskodawcami w ramach PPCP, od lutego 2021 r., na terenie Gminy przeprowadzane jest badanie ankietowe dotyczące sposobu ogrzewania budynku i rodzaju źródeł ciepła, które nie zostało jednak ukończony i podsumowane do dnia zakończenia czynności kontrolnych NIK.</p> <p>Gmina prowadziła różnorakie działania propagujące Program. Skala i rodzaj podjętych działań informacyjnych zostały dostosowane do warunków wynikających z pandemii COVID-19, przez co zapewniono dotarcie informacji do szerokiej grupy odbiorców, w szczególności właścicieli nieruchomości położonych na terenie Gminy.</p> <p>W Urzędzie zapewniono mieszkańcom pomoc w wypełnianiu wniosków o dofinansowanie. Składane wnioski sprawnie weryfikowano i terminowo przekazywano do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu (dalej: WFOŚiGW albo Fundusz). Nie wszystkim przekazywanym wnioskom nadawano numery, co skutkowało tym, że Fundusz wypłacił Gminie mniejsze środki za zadania przez nią realizowane. Gmina nie złożyła również do Funduszu jednego wniosku o płatność w terminie wynikającym z zawartego porozumienia. Działanie te były niezgodne z wymogami porozumienia zawartego z Funduszem.</p>

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej³ kontrolowanej działalności

OBSZAR	1. Warunki organizacyjno-techniczne wdrażania PPCP
Opis stanu faktycznego	<p>1.1. Gmina 12 lipca 2019 r. zawarła z WFOŚiGW porozumienie ustalające zasady wspólnej realizacji PPCP (dalej: Porozumienie). Porozumienie zawarto na czas realizacji Programu, tj. do 2029 r. Zgodnie z jego treścią, do zadań Gminy należało:</p> <p>a) przygotowywanie wniosków wraz z wnioskodawcami pod kątem spełnienia wymagań określonych w Programie oraz podejmowanie działań doradczych mających na celu zidentyfikowanie budynków, których właściciele mogliby być potencjalnymi wnioskodawcami i przedstawienie im korzyści płynących z wzięcia udziału w Programie;</p>

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

- b) weryfikacja wniosków o dofinansowanie złożonych przez wnioskodawców w Gminie w formie papierowej, zgodnie z właściwością miejsca położenia danej nieruchomości, tj.:
- ocena wniosków o dofinansowanie wraz z załącznikami pod kątem spełnienia szczegółowych kryteriów o dofinansowanie przedsięwzięć określonych w Programie, na podstawie karty oceny wniosku o dofinansowanie przez Gminę;
 - weryfikowanie zgodności papierowej wersji złożonego wniosku o dofinansowanie z wersją elektroniczną, przy użyciu stosownej aplikacji;
 - kontaktowanie się i prowadzenie korespondencji z wnioskodawcą w celu uzupełnienia brakujących informacji lub dokumentów wymaganych na etapie oceny;
 - przekazywanie do WFOŚiGW zweryfikowanych wniosków o dofinansowanie z ewentualnymi uwagami zgłoszonymi przez pracownika Gminy w karcie oceny wniosku o dofinansowanie przez gminę;
- c) zagwarantowanie dostępności dla wnioskodawców przeszkolonego przez WFOŚiGW pracownika Gminy;
- d) zapewnienie stanowiska komputerowego z dostępem do Internetu umożliwiające złożenie wniosku o dofinansowanie w ramach Programu oraz jego wydruk;
- e) przekazywanie do WFOŚiGW zweryfikowanych wniosków o dofinansowanie, składanych przez wnioskodawców w Gminie, niezwłocznie, lecz nie później niż 5 dni roboczych od daty zakończenia weryfikacji przez Gminę;
- f) pomoc wnioskodawcom przy wypełnianiu wniosku o płatność wraz z wymaganymi załącznikami.

W Porozumieniu ustalono, że koszty realizacji powyższych obowiązków Gmina będzie pokrywać we własnym zakresie.

(akta kontroli str. 30-40)

W dniu 31 grudnia 2020 r. podpisano aneks nr 1/2020 do Porozumienia, w którym ustalono m.in. zasady pokrywania kosztów poniesionych przez Gminę przy wdrażaniu Programu lub tworzeniu warunków do jego wdrażania. Przyjęto, że Gmina otrzyma kwotę w wysokości:

- a) 100 zł za wniosek o podwyższony poziom dofinansowania złożony w ramach Programu zawierający zaświadczenie⁴ wydane przez Gminę, który został przekazany do WFOŚiGW za pośrednictwem Gminy;
- b) 50 zł za wniosek o podwyższony poziom dofinansowania złożony w ramach Programu, który został przekazany do WFOŚiGW za pośrednictwem Gminy, ale zaświadczenie zostało wydane przez inną gminę z uwagi na fakt, że adres zamieszkania wnioskodawcy jest inny niż położenie budynku;
- c) 50 zł za wniosek o podwyższony poziom dofinansowania zawierający zaświadczenie wydane przez Gminę, złożony w ramach Programu bez pośrednictwa Gminy.

Ustalono również, że Gmina, w terminie 14 dni po zakończeniu kwartału, dostarczy do WFOŚiGW wniosek o wypłatę środków z załączonym raportem zawierającym liczbę wydanych w danym kwartale zaświadczeń, liczbę złożonych wniosków o podwyższony poziom dofinansowania za jej pośrednictwem oraz listę numerów wydanych zaświadczeń i wniosków o dofinansowanie (dalej: raport). Ponadto

⁴ Zaświadczenie o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego osoby fizycznej, która zamierza złożyć wnioski o dofinansowanie w WFOŚiGW – dalej: zaświadczenie.

przyjęto, że pierwsza wypłata środków nastąpi do dnia 15 marca 2021 r., za okres od 1 października 2020 r. do 31 grudnia 2020 r.

(akta kontroli str. 41-48)

Kolejnych zmian Porozumienia dokonano 15 czerwca 2021 r. w wyniku zawarcia aneksu nr 1/2021. Na podstawie tego dokumentu – Gmina zobowiązała się do uruchomienia i prowadzenia punktu konsultacyjno-informacyjnego. WFOŚiGW natomiast zobowiązał się do pokrycia kosztów obsługi zadań realizowanych przez Gminę dotyczących punktu konsultacyjno-informacyjnego w kwocie 30 tys. zł. Ponadto, od dnia 1 kwietnia 2021 r., zwiększono wysokość pokrywanych kosztów obsługi zadań realizowanych przez Gminę oraz wydłużono, do 21 dni po zakończeniu kwartału, termin składania wniosku o wypłatę środków do WFOŚiGW.

(akta kontroli str. 49-60)

1.2. W Urzędzie wyznaczono w 2019 r. jednego pracownika, którego zadaniem było udzielanie informacji o Programie oraz pomaganie mieszkańcom przy wypełnianiu wniosków o dofinansowanie, co było zgodne z § 2 ust. 1 pkt 4 Porozumienia. Zadania te zostały ujęte w opisie stanowiska pracy ww. pracownika.

Wójt Gminy, w dniu 1 października 2020 r. upoważniła Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gnieźnie do prowadzenia postępowań i wydawania zaświadczeń dla osób fizycznych, które zamierzają złożyć wniosek o przyznanie dofinansowania z WFOŚiGW⁵.

W dniu 1 kwietnia 2021 r. Wójt upoważniła Sekretarza do podejmowania decyzji i podpisywania dokumentów związanych z realizacją Porozumienia.

Wójt Gminy wyjaśniła, że do czasu podpisania aneksu nr 1/2021 do Porozumienia, wyznaczenie jednego pracownika Urzędu do obsługi PPCP było - w jej ocenie - wystarczające. Jednak w związku z wprowadzeniem nowych zadań i obowiązków, od 15 czerwca 2021 r., do obsługi Programu został wyznaczony drugi pracownik Urzędu.

(akta kontroli str. 25-29, 61, 131)

1.3. Pracownik wyznaczony w 2019 r. do obsługi PPCP został przeszkolony przez WFOŚiGW. W latach 2019-2021 uczestniczył łącznie w pięciu szkoleniach dotyczących funkcjonowania Programu i zasad weryfikacji wniosków. Drugi pracownik, wyznaczony do obsługi Programu od czerwca 2021 r., jeszcze nie uczestniczył w szkoleniach organizowanych przez WFOŚiGW⁶.

(akta kontroli str. 65)

1.4. W celu zidentyfikowania budynków, których właściciele mogliby być potencjalnymi wnioskodawcami w ramach PPCP, od lutego 2021 r. na terenie Gminy przeprowadzane było badanie ankietowe dotyczące sposobu ogrzewania budynku i rodzaju źródeł ciepła.

Zgodnie z opracowanym kwestionariuszem, uczestnik ankiety miał możliwość podania danych o: adresie, typie i roku budowy budynku; powierzchni ogrzewania; użytym źródle ciepła oraz sposobie przygotowania ciepłej wody użytkowej. Ponadto ankietowany miał możliwość udzielenia odpowiedzi na pytania:

- czy w budynku planuje się modernizację źródeł ciepła, jeżeli tak to kiedy i jaką?
- czy stosowane są odnawialne źródła ciepła, jeżeli tak to jakie?

⁵ Na mocy Zarządzenia nr 66/2020 z dnia 1 października 2020 r. w sprawie upoważnienia Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gnieźnie do prowadzenia postępowań i wydawania zaświadczeń w sprawach o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka jej gospodarstwa domowego.

⁶ Dane na dzień 13 lipca 2021 r.

- czy planowane jest stosowanie odnawialnych źródeł ciepła, jeżeli tak, to jakich?
- czy w budynku przeprowadzono termomodernizację, jeżeli tak, to jakiego rodzaju?
- czy w budynku planowana jest termomodernizacja, jeżeli tak, to jakiego rodzaju?
- czy brano udział w PPCP lub czy planuje się taki udział?

W kwestionariuszu zawarto również informację, że Gmina pomaga w otrzymaniu dofinansowania w ramach PPCP.

Wójt Gminy wskazała, że kwestionariusze ankiety (3 700 szt.) dostarczono mieszkańcom wraz z decyzjami podatkowymi w lutym 2021 r. Zaznaczyła jednocześnie, że dotychczas do Urzędu wpłynęło 536 ankiet, które zostaną poddane analizie przez pracowników Referatu ochrony środowiska, rolnictwa i spraw lokalnych, po wpłynięciu 50% rozdysponowanych kwestionariuszy.

(akta kontroli str. 68-69)

1.5. Zgodnie z Porozumieniem, w Urzędzie zapewniono stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu, umożliwiające złożenie wniosku o dofinansowanie w ramach Programu oraz jego wydruk⁷. Stanowisko komputerowe spełniało wymogi bezpieczeństwa informacji i zasady poufności oraz ochrony danych osobowych. Gmina w następstwie podpisania aneksu nr 1/2021 otrzymała w dniu 23 czerwca 2021 r. zaliczkę w kwocie 9 000 zł na uruchomienie punktu informacyjno-konsultacyjnego. Kolejne środki, zgodnie z ww. aneksem, będą wypłacane kwartalnie na podstawie kosztów poniesionych przez Gminę, zgodnie z wnioskami o wypłatę środków.

(akta kontroli str. 70-72)

1.6. W czasie pandemii COVID-19 Urząd oraz GOPS funkcjonowały w ograniczonym zakresie. Wójt Gminy wyjaśniła, że sprawy interesantów, w tym te związane z realizacją PPCP załatwiane były głównie korespondencyjnie i za pośrednictwem poczty elektronicznej. Udzielano także informacji telefonicznie, poprzez platformę ePUAP oraz za pomocą faxu. Wnioski o wydanie zaświadczenia można było pobrać ze strony internetowej oraz złożyć w biurze podawczym lub do specjalnie wystawionej przed Urzędem skrzynki. Wójt Gminy zaznaczyła również, że przez cały okres pandemii, kontakt z mieszkańcami odbywał się również w sposób bezpośredni - jeden pracownik dyżurował w holu Urzędu.

(akta kontroli str. 124)

1.7. Rada Gminy Gniezno, w dniu 27 lutego 2020 r., podjęła uchwałę numer XX/160/2020 w sprawie Regulaminu dotacji celowych z budżetu Gminy Gniezno na dofinansowanie zmiany źródeł ciepła w lokalach mieszkalnych i budynkach mieszkalnych jednorodzinnych w ramach programu „Poprawa jakości powietrza na terenie Gminy Gniezno”. Budżet programu, w latach 2019-2020, wynosił 75 tys. zł na każdy rok i finansowany był ze środków własnych Gminy. Wójt Gminy wskazała, że w 2020 r. wymieniono 23 kotły na łączną kwotę 67 788,61 zł. W kolejnym roku, wg danych na dzień 7 czerwca 2021 r. zostało podpisanych 25 umów dot. dofinansowania, z terminem rozliczenia do 31 października 2021 r.

(akta kontroli str. 78-91,124)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

⁷ Oględziny stanowiska przeprowadzono 5 lipca 2021 r.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie działalność Urzędu w zbadanym obszarze. W Gminie stworzono warunki organizacyjno-techniczne sprzyjające wdrożeniu Programu. Pomimo ograniczeń wynikających z pandemii COVID-19, osobom zainteresowanym Programem zapewniono obsługę przez przeszkolonego pracownika oraz stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu umożliwiające złożenie wniosku i jego wydruk. Zakupiono dedykowany program komputerowy do wydawania przez GOPS zaświadczeń o dochodach.

W celu zidentyfikowania budynków, których właściciele mogliby być potencjalnymi wnioskodawcami w ramach PPCP, od lutego 2021 r. na terenie Gminy przeprowadzane było badanie ankietowe dotyczące sposobu ogrzewania budynku i rodzaju źródeł ciepła, które nie zostało jednak ukończone i podsumowane do dnia zakończenia czynności kontrolnych NIK.

OBSZAR

2. Działania informacyjno-edukacyjne propagujące wiedzę o PPCP

Opis stanu faktycznego

2.1. Gmina propagowała informacje o PPCP na stronie internetowej oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu, na portalach społecznościowych oraz na tablicach informacyjnych w siedzibie Gminy. Ponadto, jak podała Wójt - w punkcie obsługi klienta Urzędu rozdawane były ulotki o Programie. Wójt wskazała również, że w latach 2018-2019 odbyły się również dwa spotkania w świetlicach wiejskich, na których pracownicy WFOŚiGW informowali o możliwości skorzystania z dofinansowania w ramach PPCP. W spotkaniach tych wzięło udział łącznie ok. 130 osób.

(akta kontroli str. 124-125)

2.2. Stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu, przy którym pracownik Gminy udzielał wsparcia mieszkańcom zainteresowanym Programem zlokalizowane było w holu za wejściem do budynku Urzędu, co zapewniało mieszkańcom bezpośredni dostęp do pracownika odpowiedzialnego za realizację Programu.

(akta kontroli str. 73-75)

2.3. W Gminie nie opracowano specjalnej strategii informacyjnej dotyczącej wdrażania Programu. Wójt Gminy wyjaśniła, że podejmowano działania wspomagające rozpowszechnianie informacji o PPCP poprzez: stronę internetową, media społecznościowe, ulotki, plakaty, informacje przekazywane w biurze podawczym oraz poprzez rozprawdzenie kwestionariuszy ankiety (o której mowa w pkt 1.4 niniejszego wystąpienia pokontrolnego).

NIK wskazuje, że opracowanie strategii działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie wdrażania PPCP korzystnie wpłynęłoby na spójność i ciągłość podejmowanych przez Gminę działań.

(akta kontroli str. 131-132)

2.4. W 2020 r., w związku z pandemią COVID-19, w Urzędzie wprowadzono ograniczenia w jego funkcjonowaniu. Mieszkańcom zainteresowanym skorzystaniem z PPCP zapewniono jednak kontakt telefoniczny z przeszkolonym pracownikiem Urzędu, a w razie potrzeby również kontakt osobisty, przy zachowaniu zasad epidemicznych. W celu wymiany informacji oraz dokumentów korzystano również z poczty elektronicznej i faksu. Informacje o Programie były na bieżąco aktualizowane na stronie internetowej Urzędu oraz w mediach społecznościowych.

(akta kontroli str. 124)

2.5. Gmina nie brała udziału w pilotażach związanych z wprowadzeniem nowych rozwiązań w PPCP.

(akta kontroli str. 122-124)

2.6. Informacje o wydawaniu zaświadczeń o dochodach dla osób uprawnionych do podwyższonego poziomu dofinansowania oraz wzór wniosku o wydanie takiego zaświadczenia zamieszczono na stronie internetowej GOPS.

(akta kontroli str. 92)

2.7. Na stronie internetowej Gminy umieszczono w widoczny sposób informacje i banery dotyczące zarówno Programu jak i programu gminnego. Informacje były również dostępne w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu - w zakładce „System Informacji o Środowisku – Program Czyste Powietrze”.

(akta kontroli str. 93-101)

2.8. Wydatki poniesione na działania informacyjne i edukacyjne związane z PPCP, nie były wyodrębniane w budżetach Gminy. Wójt Gminy wyjaśnił, że wydatki te nie zostały również oszacowane. Wydatki te dotyczyły kosztów wydruku: ulotek dotyczących Programu, wniosków o dofinansowanie i wniosków o płatność oraz sporządzania kserokopii dokumentów - pozwoleń, protokołów odbioru, faktur VAT, dzienników budowy, zdjęć itd. - załączanych do składanych wniosków.

(akta kontroli str. 122-125,133-134)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie działalność Urzędu w zbadanym obszarze. W Gminie prowadzono różnorakie działania propagujące Program. Skala i rodzaj podjętych działań informacyjnych zostały dostosowane do warunków związanych z pandemią COVID-19 i zapewniły dotarcie do szerokiej grupy odbiorców, w szczególności właścicieli nieruchomości położonych na terenie Gminy.

OBSZAR

3. Proces weryfikacji wniosków o przyznanie dofinansowania

Opis stanu
faktycznego

3.1. W Urzędzie nie opracowano odrębnej procedury dotyczącej przyjmowania, ewidencjonowania i weryfikowania wniosków o przyznanie dofinansowania z PPCP. Sekretarz wyjaśnił, że przyjmowanie, ewidencjonowanie i weryfikacja wniosków odbywały się zgodnie z zasadami ustalonymi w Porozumieniu. Zadania te powierzono jednemu pracownikowi, wobec czego nie ustalono procedury w formie pisemnej.

(akta kontroli str. 128)

3.2. Do GOPS, w latach 2020-2021⁸ wpłynęło 25 wniosków o wydanie zaświadczenia o dochodach. Po ich rozpatrzeniu wydano 25 zaświadczeń, z czego osiem wydano w 2020 r. oraz 17 w 2021 r. Dla wnioskodawców z gospodarstw wieloosobowych wydano 20 zaświadczeń, a dla wnioskodawców z gospodarstw jednoosobowych – 5. Do podwyższonego poziomu dofinansowania, ze względu na dochód, kwalifikowało się 21 wnioskodawców. W czterech pozostałych przypadkach, miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego przekraczał dochód uprawniający do przyznania takiego dofinansowania. GOPS nie posiadał danych o liczbie wydanych zaświadczeń osobom, które posiadały budynek na terenie innej gminy, w tym położonej na terenie innego województwa.

(akta kontroli str. 102-109)

⁸ Dane na dzień 10 maja 2021 r.

3.3. Zaświadczenia zostały wydane przy użyciu specjalnie dedykowanego programu informatycznego „Sygnity – Oprogramowanie Czyste Powietrze(CP)”. Sekretarz wyjaśniła, że Gmina miała dowolność wyboru systemu informatycznego. Wybrano program Sygnity, gdyż GOPS korzystał już z programu tej firmy do obsługi świadczeń rodzinnych. Wszystkim wydanym zaświadczeniom nadano unikatowy numer.

(akta kontroli str. 110-118, 128)

3.4. W 22 sprawach, spośród 25, zaświadczenia wydano w terminie 7 dni od wpływu wniosku do GOPS. W trzech pozostałych przypadkach zaświadczenia wydano w terminie: 19, 21 i 26 dni. Kierownik GOPS wyjaśnił, że w sprawach tych, z uwagi na brak możliwości uzyskania danych o wysokości składki zdrowotnej z systemu Empatia, GOPS zwracał się o taką informację do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Analiza przedłożonej dokumentacji wykazała, że w sprawach tych wydawano zaświadczenia niezwłocznie po otrzymaniu informacji zwrotnej z ZUS.

(akta kontroli str. 102-109, 119)

3.5. W latach 2019-2021 (do 10 maja 2021 r.) w Gminie złożono 79 wniosków o dofinansowanie w formie dotacji. W okresie tym nie składano wniosków o dofinansowanie w formie pożyczki lub w formie dotacji i pożyczki. Gmina nie posiadała szczegółowych danych o: łącznej kwocie złożonych wniosków; liczbie wniosków zweryfikowanych negatywnie; liczbie wniosków zweryfikowanych pozytywnie; liczbie wnioskodawców oraz liczbie wnioskodawców którzy zrezygnowali z pozyskania dofinansowania. Wójt Gminy wyjaśniła, że Gmina ww. danych nie gromadziła, gdyż obowiązek taki nie wynikał z zawartego Porozumienia. Zadaniem Gminy była wstępna weryfikacja formularza i pomoc w jego wypełnieniu. Rzeczą weryfikacją i przyznawaniem dotacji zajmował się WFOŚiGW, który po rozpatrzeniu wniosku kontaktował się bezpośrednio z beneficjentem.

(akta kontroli str. 76, 12-131)

3.6. Badaniem objęto 20 losowo wybranych wniosków o dofinansowanie złożonych w Urzędzie. Ustalono, że wszystkie wnioski zostały przekazane do WFOŚiGW w terminie wynikającym z Porozumienia.

(akta kontroli str. 120)

3.7. Sekretarz wyjaśniła, że w Urzędzie zapewniono pomoc beneficjentom przy rozliczaniu otrzymanego dofinansowania, w tym przy wypełnianiu wniosków o płatność oraz kompletowaniu wymaganych załączników. Pomoc była udzielana każdemu kto o to poprosił, również mieszkańcom którzy bez pośrednictwa Gminy składali wnioski do WFOŚiGW, a także beneficjentom spoza terenu Gminy. Sekretarz wskazała, że szacunkowo pomocy udzielono około 60 beneficjentom.

(akta kontroli str. 126-128)

3.8. Weryfikacji wniosków nie zlecano podmiotom zewnętrznym. Zadanie to było wykonywane przez wyznaczonego pracownika Urzędu w ramach obowiązków służbowych.

(akta kontroli str.123, 128)

3.9. Gmina nie złożyła do WFOŚiGW, w terminie do 14 stycznia 2021 r., wniosku o wypłatę środków wraz z załączonym raportem za IV kwartał 2020 r. pomimo, że była do tego uprawniona stosownie do zapisów Porozumienia (szerzej na ten temat w sekcji - Stwierdzone nieprawidłowości).

Kontrolowana jednostka złożyła natomiast, w terminie wynikającym z Porozumienia, wniosek o wypłatę środków w wysokości 700 zł wraz z załączonym raportem za

I kwartał 2021 r. Fundusz uznał jednak, że wniosek ten należy skorygować z uwagi na to, że w jednym z załączników brakuje narastających danych o liczbie wydanych zaświadczeń. Do wniosku nie załączono również stosownego pełnomocnictwa dla Sekretarza Gminy, jako osoby która podpisała wniosek o płatność. WFOŚiGW przekazał również Gminie informację, że każdy wniosek składany za jej pośrednictwem musi mieć nadany numer, a numery zaświadczeń i wniosków powinny zostać umieszczone w widocznym miejscu na pierwszej stronie dokumentu.

Skorygowany wniosek o wypłatę środków, wraz z pełnomocnictwem dla Sekretarza Gminy, przesłano do Funduszu w dniu 20 kwietnia 2021 r.

(akta kontroli str. 131, 138-142)

3.10. Gmina nie składała do WFOŚiGW zastrzeżeń co do sposobu weryfikacji danych ujętych we wniosku o wypłatę środków za I kwartał 2021 r. Wójt Gminy wyjaśniła, że nie kwestionowano argumentacji Funduszu w zakresie potrzeby nadawania numeru wnioskowi składanym za pośrednictwem Gminy.

(akta kontroli str. 129-131)

3.11. WFOŚiGW w dniu 15 czerwca 2021 r. wypłacił Gminie środki w wysokości 300 zł za wnioski złożone za jej pośrednictwem w I kwartale 2021 r., zawierające zaświadczenia wydane przez Gminę. Fundusz w informacji przekazanej 28 maja 2021 r. wskazał, że wypłacona kwota jest niższa od wnioskowanej z uwagi na to, że:

- cztery z pięciu złożonych wniosków za pośrednictwem Gminy nie miały nadanych numerów;
- poza wnioskami które wpłynęły za pośrednictwem Gminy, do Funduszu nie wpłynął żaden inny wniosek (złożony bez jej pośrednictwa) zawierający zaświadczenie wydane przez Gminę.

W związku z powyższym, Fundusz wypłacił Gminie jedynie środki finansowe za jeden wniosek wraz z zaświadczeniem oraz za cztery zaświadczenia.

W przekazanej informacji WFOŚiGW zaznaczył jednocześnie, że jeżeli któreś z czterech wydanych przez Gminę zaświadczeń wpłynie wraz z wnioskiem w kolejnym kwartale, wówczas Gmina otrzyma za nie środki finansowe przy rozliczaniu kolejnego kwartału.

(akta kontroli str. 135-13, 147-149)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Gmina nie złożyła do WFOŚiGW, w terminie do 14 stycznia 2021 r., wniosku o wypłatę środków wraz z załączonym raportem za IV kwartał 2020 r., w sytuacji gdy zgodnie z § 3 ust. 7 i 11 Porozumienia zmienionego Anekssem nr 1/2020 z 31 grudnia 2020 r. – była do tego uprawniona. Wójt Gminy wyjaśniła, że wniosku takiego nie złożono z powodu przekroczenia przez pracownika wyznaczonego do obsługi Programu, 14-dniowego terminu (po zakończeniu IV kwartału 2020 r.) na jego złożenie.

W toku kontroli NIK, Gmina wysłała jednak zapytanie do WFOŚiGW, czy możliwe jest złożenie wniosku o płatność za IV kwartał 2020 r. po terminie wynikającym z Porozumienia. W otrzymanej odpowiedzi Fundusz uznał, że istnieje taka możliwość. Wójt Gminy wyjaśniła, że wniosek o płatność za IV kwartał 2020 r. zostanie złożony razem z wnioskiem o płatność za II kwartał 2021 r.

Z informacji przekazanej przez Fundusz, w trybie art. 29 ustawy o NIK wynika, że Gmina składając wniosek o płatność za IV kwartał 2020 r. może wnioskować o kwotę 450 zł, jednak z uwagi na to, że nie wszystkim wnioskowi o podwyższony

poziom dofinansowania Gmina nadawała numer – po weryfikacji otrzyma środki w wysokości 150 zł. Kwota ta będzie zatem o 300 zł niższa od wnioskowanej.

(akta kontroli str. 45, 131, 135-137, 143-146)

2. Gmina nie nadała numeru czterem wnioskom o podwyższony poziom dofinansowania złożonym w I kwartale 2021 r. do WFOŚiGW za jej pośrednictwem, w sytuacji gdy była do tego zobowiązana zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 6 Aneksu nr 1/2020 do Porozumienia. W konsekwencji, Fundusz wypłacił Gminie środki o 400 zł niższe od wnioskowanych. Sekretarz Gminy wyjaśniła, że pracownik Urzędu nie nadawał numerów wnioskom, ponieważ w Porozumieniu uregulowano, że wnioski „powinny” zawierać numer nadany przez Gminę, co zostało zinterpretowane jako zalecenie, a nie obowiązek.

NIK wskazuje, że w § 2 ust. 1 Aneksu nr 1/2020 do Porozumienia, wymieniono enumeratywnie zadania, które Gmina zobowiązała się realizować. Zapis w Porozumieniu cyt.: „Wnioski o podwyższony poziom dofinansowania przekazywane do WFOŚiGW przekazywane przez Gminę powinny zawierać numer nadany przez nią” należy zatem interpretować jako jedno z zadań, do których Gmina się zobowiązała.

(akta kontroli str. 44, 126-128, 138-142)

OCENA CZĄSTKOWA

Gmina zapewniła mieszkańcom pomoc w wypełnianiu wniosków o dofinansowanie. Złożone w Urzędzie wnioski sprawnie weryfikowano i terminowo przekazywano do WFOŚiGW. Nie wszystkim przekazywanym wnioskom, wbrew zapisom Porozumienia, nadawano jednak numery, co skutkowało tym, że Fundusz wypłacił Gminie mniejsze środki od wnioskowanych. Gmina nie złożyła również jednego wniosku o płatność w terminie wynikającym z Porozumienia.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag, natomiast na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o podjęcie działań w celu zapewnienia:

- 1) nadawania numerów wszystkim przekazywanym do WFOŚiGW wnioskom o podwyższony poziom dofinansowania;
- 2) terminowego składania do WFOŚiGW wniosków o płatność.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 20 sierpnia 2021 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Marek Gutraj
specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
z up. Tomasz Nowiński
p.o. Wicedyrektor